XII Arts

Terminal Examination

2024-25

Date:-	Navkonkan Education Society's	Roll No :-
23 OCT 2024	D.B.J. College, Chiplun	
	XII Terminal Examination :- 2024	
Time :- 2 ½ Hrs.	Sub:- Geography Page:- 2	Marks:- 50

Note:- 1) All questions are compulsory. 2) Draw a diagrams / graphs wherever necessary.
3) Use of colour pencil is allowed. 4) Use of World Map stencil is allowed
5) Figures to the right indicate full marks
6) Tie supplement of map to the main answer book

Q.1) Answer the questions as per given instruction

A) Complete the chain (4)

Sr.No	A	B	C
1)	Antarctica	Town	Seasonal migration
2)	Livestock migration	Off shore oil and gas production	No permanent human settlements
3)	Urban settlements	Permanently Ice cover area	Bombay High
4)	Mining	In search fodder and water	City

B) Identify the correct correlation A: Assertion R: Reasoning (3)

1) A: Population of a region does not change.
R: Birth rate, death rate, and migration affect the population of region.
A)Only A is correct
B)Only R is correct
C) Both A and R are correct and R is the correct explanation of A
D) Both A and R are correct but R is not the correct explanation of A

2) A: In population pyramid, a broad base indicates high number of children in a country.
R: Broad apex is an indicator of high number of elderly in a country
A) Only A is correct
B) Only R is correct
C) Both A and R are correct and R is the correct explanation of A
D) Both A and R are correct but R is not the correct explanation of A

3) A: The humid climate of Mumbai offered great scope for the development of cotton textile industries.
R: Industries require ample amount of water.
A) Only A is correct
B) Only R is correct
C) Both A and R are correct and R is the correct explanation of A
D) Both A and R are correct but R is not the correct explanation of A

C) Choose the correct option (3)

1) Primary economic activity not related directly to latitudinal location.
A) Lumbering B) Fishing C) Mining D) Agriculture

2) The ratio between the number of women and man in the population is called----
A) Sex composition B) age composition C) literacy D) Occupational composition

3) The settlements occur along a road and canal.
A) Rectangular B) Linear C) Circular D) Triangular

D) Write True or False (3)

1) The distribution of industries is same everywhere.
2) Market Gardening types of agriculture developed near big city.
3) When cities grow, their functions also grow.

Q.2) Give geographical reasons. (Any Two) (6)

1) Population may increase though birth rates are low.
2) Lumbering is developed in Canada.
3) Fruit processing industries are found in Ratnagiri and sindhudurg districts of konkan region.
4) In rural settlements, land use is related to agriculture.

Q.3) Differentiate between (Any Two) (6)

1) First stage of Demographic Transition Theory and Fifth stage of Demographic Transition Theory.
2) Expansive pyramid and Constrictive pyramid
3) Land use and Land covr

4) Primary Economic activities and Secondary Economic activities

Q.4) A) Mark and name the following on the outline map of the world with suitable index. (4)
(Any Four)

1) The country in second stage of Demographic Transition Theory- Bangladesh
2) The country heaving lowest sex ratio
3) Any one Metropolitan city in India –Mumbai
4) Dogger bank fishing belt 5) An Industrial region near Grate Lakes
6) Perth

B) Read the following graph and answer the question given below. (3)

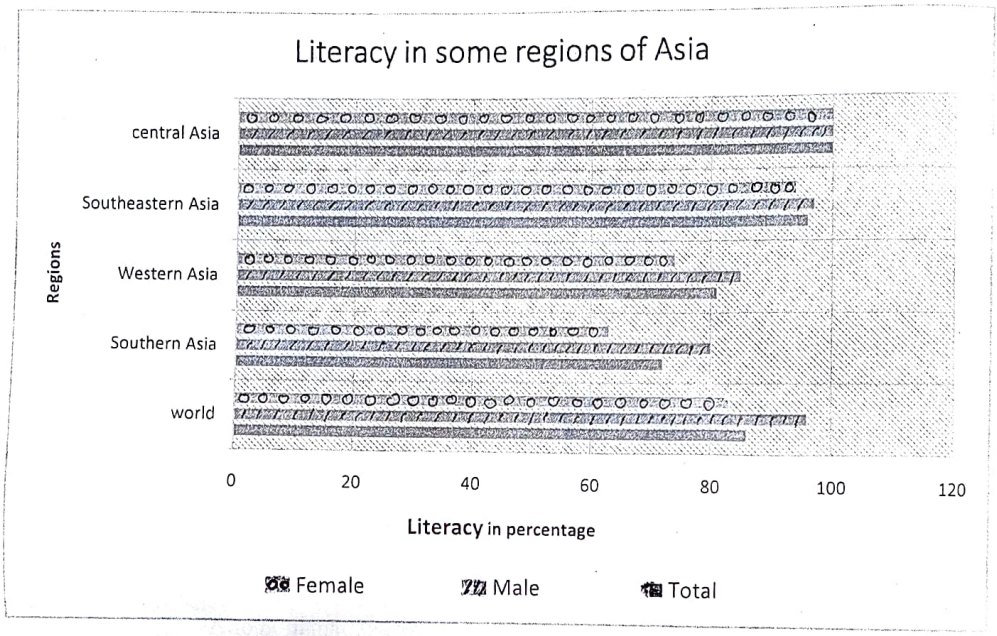

1) What does the above graph show?
2) Which region has highest literacy rate?
3) Which region has the lowest literacy rate?

Q.5) Write short note on: (any one) (4)

1) Occupational structure of a population
2) Footloose industries

Q.6) A) Read the following passage and answer the question below. (4)

When we look at the distribution of agriculture as an occupation in the world we see that the proportion of people engaged in agriculture is maximum in Africa and then in Asia.Though the area under agriculture is more extensive in Europe, America and Australia the percentage of population engaged in this activity is very less.Generally, the developed countries of the world have less population engaged in agriculture while the share of population engaged in agriculture is higher in developing countries.

Various physical and human factors influence the development of agriculture. Various crops are produced in different part of the world. The physical factors that influence agriculture are topography, soils, climate, water, etc. The human factors that influence agriculture are labour, market, capital, transportation facilities, storage, facilities, government policies, ownership of land, etc.

1) Which continent has the highest proportion of people engaged in agriculture?
2) Which continent has the lowest proportion of people engaged in agriculture?
3) What factors affect agriculture?
4) What human factors affect agriculture?

B) Draw a diagrams (Any One) (2)

1) Demographic Transition Theory 2) Compact settlement

Q.7) Answer in details (Any one) (8)

1) Explain the human factors affecting distribution of population.
2) Explain the Intensive subsistence agriculture.

A.3:50

Date: 21 /10/2024

Navkonkan Education Society's
D.B.J. College chiplun
XII Arts Terminal Examination: - 2024

Roll No

Time:-2 ½ Hrs.

Sub:- Psychology Page : 2 Marks :-50

टिप:- १)सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२)उजव्या बाजूचे आकडे प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३)प्रत्येक मुख्य प्रश्नाची सुरुवात नविन पानावर करावी.

प्र.१ कंसातील योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. (५)

१) मानसशास्त्राची पहिली प्रयोगशाळा _____ मध्ये निर्माण झाली.
(अमेरिका,भारत जर्मनी)

२) _____ याने बुद्धिगुणांकाचे सूत्र सांगितले.
(बीने, स्टर्न, वेश्लर)

३) अभिज्यात अभिसंधनाचा प्रयोग _____ करण्यात आला.
(कुत्र्यावर, उंदरावर, माकडावर

४) व्यायामामुळे शरीरात _____ वाढून उत्साह वाढतो.
(इंडोमॉर्फीन, थायरॉक्सीन,इंसुलिन)

५) _____ या मानसशास्त्रज्ञाने स्किझोफ्रनियो हा शब्द प्रयोग प्रथम वापरला
(अल्वर्ट , एलिस, यूजेन ब्लुलर, जॉन ट्व्हीस

ब जोड्या लावा. (४)

'अ' गट	'ब ' गट
१) डी. एस.एम -५	अ) आर्मी अल्फा चाचणी
२) 'स्व'वृत मापन तंत्र	ब) जॉन वॅटसन
३) रॉबर्ट यर्कस	क) MMPI
४) वर्तनवाद	ड) 2013
	ई) अलरीस नेसर

क खालील विधाने चूक की बरोबर ते लिहा. (३)

१) मानसशास्त्र हे केवल एक छदम विज्ञान (योतांड) आहे.

२) कृतीम बुद्धिमत्तेला काही मर्यादा आहे.

३) पूर्वानुभवाशिवाय संवेदन होणे शक्य नाही.

ड खालील प्रश्नांची प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (३)

१) Sciensia (सायन्सिया)या लॅटिन शब्दाचा अर्थ कार्य होतो ?

२) कोणत्या लॅटिन शब्दापासून Personality शब्द तयार झाला

३) सर्जनशिलता विचार प्रक्रियेची पहिली पायरी कोणती?

प्र. २ खालील प्रश्नांची प्रत्यकी 25 ते 30 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतीही तिन) (६)

१) भावनिक गैरवर्तनाचे प्रकार स्पष्ट करा

२) अवधान विभाजन स्पष्ट करा

३) प्रसार माध्यमांचा तुमच्याव्यक्तिमत्वावर काय परिणाम होतो

४) भाषीक चाचणीचे तोटे सांगा.

प्र. ३ **खालील बाबींवर प्रत्येकी ५० ते ६० शब्दात टिपा लिहा (कोणतेही दोन)** (६)

१) शास्त्राची कोणतेही तीन वैशिष्ट्ये लिहा

२) अवधान कक्षा

३) अवसाद विकृती

प्र. ४ **खालील उदाहरणावर आधारीत प्रश्नांची केवळ शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)** (४)

१) नीताला जीवशास्त्र आणि वनस्पतीशास्त्र विषय शिकावयाचे आहे तर ती कोणत्या प्रकारच्या शास्त्रात आपले शिक्षण करणार आहे

राजेशने स्वंय चलित पाण्याचे शुद्धीकरण यंत्र आपल्या कारखान्यात लावले तर त्या स्वंय चलित यंत्रामध्ये कोणत्या प्रकारची बुद्धिमत्ता उपयोगात आणली आहे.

डॉक्टरने इंजक्शन टोचल्यानंतर इशा खुप रडली आता ती केवळ डॉक्टर दिसले तरी रडत असते हे कोणत्या प्रकारच्या अध्ययनाची प्रक्रिया आहे.

प्र.५ **खालील संकल्पना प्रत्येकी २५ ते ३० शब्दात स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन)** (४)

१) अवधान विचलन

२) सर्वे पद्धत

३) शिथलीकरण – एक राग व्यवस्थापन तंत्र

प्र. ६ **खालील पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे प्रत्येकी ८० ते १०० शब्दात लिहा.** (५)

१) भावनिक सदृढ व्यक्तीस अनुभवास येणारे लाभ स्पष्ट करा.

मुद्दे :- १) ताणाशी समायोजन २) उच्च स्व - नियमन

३)कार्यक्षमता विकास ४) नव निर्मितीक्षमता (सर्जनशीलता) विकास

२) मानसिक विकृतीचे निकष स्पष्ट करा

मुद्दे :- १) चिकित्सालयीन लक्षणे २) मनःस्ताप व अक्षता

३) कार्यात्मक बिघाड

४)सामाजिक व सांस्कृतीक विचलीत वर्तन हे मनो विकृतीचा निकष मानले जात नाही.

प्र.७ **खालील कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर १५० ते २०० शब्दात सविस्तर लिहा.** (१०)

१) बुद्धिमत्ता म्हणजे काय? बुद्धिमत्ता चाचण्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.

२) व्यक्तिमत्व म्हणजे काय ? व्यक्तिमत्वावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

ate:- 25 OCT 2024

Navkonkan Education Society's
D.B.J. College, Chiplun
XII Terminal Examination - 2024

Roll No. | | |

ime:- 2 ½ Hrs. | **Subject:- History (Arts)** | Pages:- 3 | Marks:- 50

प्र.१.अ) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. (५)

१) आफ्रिकेचे खंडाला वळसा घालणारा ---------- हा पहिला दर्यावर्दी होता.
(अ) हेनरी नॅव्हिगेटर (ब) मार्को पोलो (क) बार्थोलोम्यू डायस (ड) कोलंबस

२) 'स्वातंत्र्याचा जाहीरनामा' ---------- याने तयार केला.
(अ) वॉशिंग्टन (ब) थॉमस जेफरसन (क) लॉर्ड अॅमहर्स्ट (ड) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस

३) शिवाजी महाराज आणि इंग्रज यांचा संबंध सर्वप्रथम ---------- या प्रकरणात आला.
(अ) कुडाळ स्वारी (ब) अफजलखान (क) फाजलखान (ड) राज्याभिषेक

४) राजा राममोहन रॉय यांनी ---------- प्रथेविरुद्ध इंग्रजी भाषेत पत्र लिहिले.
(अ) जातीप्रथा (ब) बालविवाह (क) सती (ड) पडदा पद्धत

५) बिहारमधील ब्रिटिश मळेमालक तेथील शेतकऱ्यांवर ---------- लागवडीची सक्ती करत.
(अ) निळीची (ब) चहाच्या (क) कॉफीच्या (ड) ऊसाच्या

ब) पुढील संचातील 'ब' गटातील चुकीची जोडी दुरुस्त करून लिहा. (३)

	'अ' गट	'ब' गट
१)	१) जॉन के	धावता धोटा
	२) सॅम्युएल क्रॉम्प्टन	कॉटन जीन
	३) एडमंड कार्टराईट	यंत्रमाग
	४) जेम्स वॅट	स्टीम इंजिन
२)	१) ब्राह्मो समाज	राजा राममोहन रॉय
	२) सत्यशोधक समाज	महात्मा जोतिराव फुले
	३) आर्य समाज	रामस्वामी नायकर
	४) रामकृष्ण मिशन	स्वामी विवेकानंद
३)	१) कुवरसिंह	लखनौ
	२) नानासाहेब पेशवे	कानपूर
	३) राणी लक्ष्मीबाई	झाशी
	४) बहादुरशाह	सातारा

प्र.२.अ) ऐतिहासिक ठिकाण,व्यक्ति, घटना यासंबंधीची नावे लिहा. (३)

१) ग्रहमाला सूर्यकेंद्रित आहे, असे प्रतिपादित करणारा शास्त्रज्ञ -
२) पोर्तुगीजांचा दारूगोळा असलेले ठिकाण -
३) कोल्हापूर संस्थानात मोफत व सक्तीच्या प्राथमिक शिक्षणाचा कायदा करणारे -

ब) दिलेल्या कारणांपैकी योग्य कारण निवडून विधाने पूर्ण करा. (३)

१) भारतीय राज्यकर्त्यांना पोर्तुगीजांकडून कार्ताझ (परवाना) घ्यावा लागला. कारण -
अ) हिंदी महासागरावर नौकानयनासाठी
ब) व्यापार चालू ठेवण्यासाठी
क) मौजेसाठी
ड) नौदल सराव आयोजित करण्यासाठी

२) स्वामी विवेकानंदांनी रामकृष्ण मिशनची स्थापना केली. कारण -
अ) त्यांना त्यांच्या गुरूंनी तसे करण्यास सांगितले
ब) त्यांना इतर संस्थांशी स्पर्धा करायची होती
क) त्यांना गरजू लोकांची सेवा करायची होती
ड) जेणेकरून बरेच लोक त्यांच्या मिशनमध्ये सामील होतील

३) गांधीजींनी गुजरातमध्ये मिठाच्या सत्याग्रहाचे नेतृत्व केले होते. कारण -

अ) मीठ खूप महाग होते

ब) बाजारात विकले जाणारे मीठ निकृष्ट दर्जाचे होते

क) ब्रिटिश सरकारने दैनंदिन जीवनातील अत्यावश्यक वस्तू मिठावर भारी कर लावला होता

ड) ब्रिटिश सरकारने मिठाची विक्री बंद केली होती

प्र.३.अ) पुढील नकाशाचे निरीक्षण करून दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (२)

१) अमेरिकेत एकूण किती वसाहती आहेत ?

२) न्यू बर्नच्या पूर्वेस कोणता महासागर आहे ?

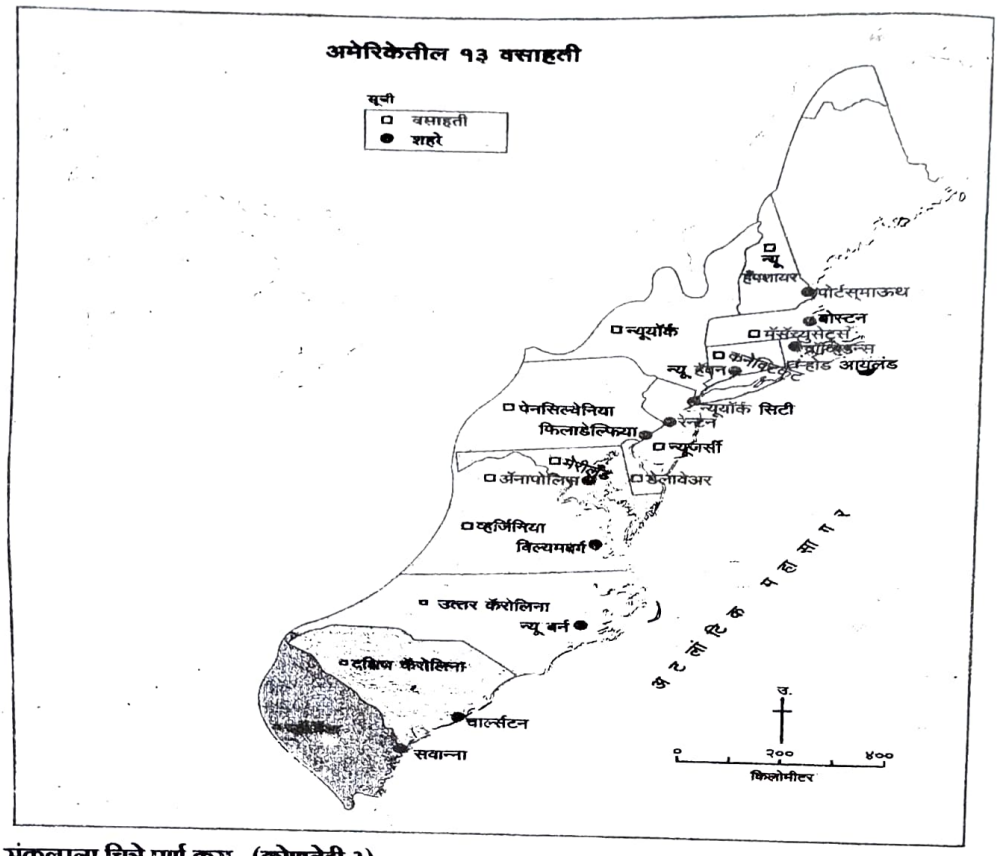

ब) संकल्पना चित्रे पूर्ण करा . (कोणतेही ३) (६)

१) भौगोलिक शोध व शोधक

१) ----------	२) ----------	३) ----------	४) ----------

२) मुंबईमधील बेटे

१) ----------	२) ----------	३) ----------	४) ----------

३) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी सुरू केलेली वृत्तपत्रे

१) ----------	२) ----------	३) ----------	४) ----------

४) १८७७ च्या उठावातील नेते

१) ----------	२) ----------	३) ----------	४) ----------

५) समाजसुधारक

१) ----------	२) ----------	३) ----------	४) ----------

प्र.४.अ) टीपा लिहा. (कोणतेही ३) (६)

१) मार्को पोलो
२) चिमाजीअप्पा
३) महात्मा जोतीराव फुले
४) तात्या टोपे
५) क्रांतिसिंह नाना पाटील

ब) पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही २) (६)

१) औद्योगिक क्रांतीची सुरुवात सर्वप्रथम इंग्लंडमध्ये झाली.
२) युरोपीय राष्ट्रांनी अमेरिकेत वसाहती स्थापन केल्या.
३) भारतीय सत्ताधीशांना कार्तांझ घेणे गरजेचे होते.

प्र.५.) तुमचे मत नोंदवा. (कोणतेही २) (६)

१) औद्योगिक क्रांतीनंतर युरोपात आर्थिक राष्ट्रवाद व साम्राज्यवाद उदयास आला.
२) छत्रपती शिवाजी महाराजांनी आरमार दल उभारले.
३) १८७७ चे स्वातंत्र्ययुद्ध हे स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांच्या मते पहिले स्वातंत्र्ययुद्ध होते.

प्र.६.) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही १) (५)

१) भारतात पोर्तुगीजांनी कोठे कोठे वसाहती स्थापन केल्या.
२) रामस्वामी नायकर यांनी केलेल्या कार्याची माहिती लिहा.

प्र.७.) खालील प्रश्नांची दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही १) (५)

१) विविध क्षेत्रांतील वैज्ञानिक शोध
   अ) वस्त्रोदयोग
   ब) धातुविज्ञान

२) संस्थानिकांचे योगदान
   अ) महाराजा सयाजीराव गायकवाड
   ब) राजर्षी शाहू महाराज

Date: 22 OCT 2024

Navkonkan Education Society's Roll No: -
D.B.J. College, Chiplun
Std – XII Arts/Commerce
Terminal Examination 2024
Subject – Economics

Time – 2 1/2 hrs. Pages: - 2 Marks – 50

सूचना :- १)सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२)उजव्या बाजूचे अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तिथे आकृती/ तक्ते काढा.

प्र१ अ योग्यपर्याय निवडा ०५

१. उपभोक्त्याचे संतुलन दर्शविणारे विधान:
अ) सीमांत उपयोगिता (MU) किंमतीपेक्षा जास्त असते
ब) सीमांत उपायोगीता (MU) किंमतीपेक्षा कमी असते
क) सीमांत उपयोगिता (MU) आणिकिंमत समान असते
ड) किंमत एकपेक्षा कमी असते
पर्याय: i) अ, ब आणि क ii) अ आणि ब iii) फक्त क iv) फक्त ड

२. अर्थशास्त्राची शाखा जी संसाधनांचे वाटपाशी संबधित आहे:
अ) सूक्ष्म अर्थशास्त्र ब) स्थूल अर्थशास्त्र क) अर्थमिती ड) मौद्रिक अर्थशास्त्र
पर्याय: i) फक्त अ ii) अ, ब आणि क iii) अ आणि ब iv) यापैकी काहीही नाही

३. निकृष्ट दर्जाच्या वस्तूंच्या मागणी आणि उत्पन्न यांच्यातील संबंध:
अ) सम ब) व्यस्त क) शून्य ड) सम आणि व्यस्त
पर्याय: i) अआणि क ii) कआणि ड iii) फक्त अiv) फक्त ब

४. एकजिनसी वस्तू हे या बाजाराचे वैशिष्ट्य आहे.
अ) पूर्णस्पर्धा ब) मक्तेदारी क) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा ड) अल्पाधिकार बाजार
पर्याय: i) अआणि क ii) अआणि ड iii) फक्त अ iv) फक्त ड

५. संपूर्ण अलवचिक मागणी वक्रचा उतार आहे...
अ) क्ष अक्षास लंब ब) यअक्षास समांतर
क) आयताकृती अतिपारीवलय ड) क्षअक्षास समांतर
पर्याय: i) अआणि ब ii) फक्त ब iii) फक्त क iv) फक्त ड

ब सहसंबंध पूर्ण करा ०४

1. किमती निर्देशांक : महागाई :: _____ : कृषी उत्पादन
२. स्थूल अर्थशास्त्र : उत्पन्न सिद्धांत :: सूक्ष्म अर्थशास्त्र : _____
३. लाकडापासून फर्निचर : _____ :: डॉक्टरांच्या सेवा : सेवा उपयोगिता
४. प्रत्यक्ष मागणी : अन्न :: अप्रत्यक्ष मागणी : _____

क विधान आणि तर्क प्रश्न ०१

१ विधान (अ) :एकक लवचिक मागणीमध्ये किंमतीची लवचिकता एक (Ed=1) असते.
तर्क विधान (ब) :मागणीतील शेकडा बदल आणि किंमतीतील शेकडा बदल समान असतात
पर्याय:
अ) विधान (अ) सत्य आहे, पण तर्क विधान (ब) असत्य आहे
ब) विधान (अ) असत्य आहे, पण तर्क विधान (ब) सत्य आहे
क) विधान (अ) आणि (ब) दोन्ही सत्य आहेत आणि तर्क विधान (ब) हे विधान (अ) चेयोग्य स्पष्टीकरण आहे
ड) विधान (अ) आणि (ब) दोन्ही सत्य आहेत, परंतु (ब) हे (अ) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही

प्र.२ अ पुढील उदाहरणांच्या आधारे संकल्पना ओळखून स्पष्ट करा (कोणतेही दोन) ०४

१. ४०००किलो तांदुळापैकी शेतकऱ्याने १०००किलो तांदूळ; प्रति किलो रु.४०दराने विक्रीसाठी वाजारात आणले.
२. रमाकांतने शहरी भागातील संगणक प्रशिक्षण केंद्रात जास्त फी आकारली आणि ग्रामीण भागात कमी फी आकारली.
३. सलमाने तिच्या वडिलांसाठी हिवाळ्यात स्वेटर खरेदी केला.

ब फरक स्पष्ट करा (कोणतेही दोन) ०४

१. मागणीतील वृद्धी/वाढ आणि मागणीतील ऱ्हास/घट
२. आंशिक संतुलन आणि सर्वसाधारण संतुलन
३. मागणीची उत्पन्न लवचिकता आणि मागणीची छेदक लवचिकता

प्र.३ पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) ०८

१. एकूण खर्च आणि सरासरी खर्च या संकल्पना स्पष्ट करा.
२. मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेची कोणतीही चार वैशिष्टे लिहा.
३. मागणीची लवचिकता निर्धारीत करणारे चार घटक स्पष्ट करा.

प्र.४ पुढील विधानांशी आपण सहमत आहात कि असहमत ते सकारण स्पष्ट करा. (कोणतेही दोन) ०८

१. श्रमाचा पुरवठा वक्र पाठीमागे वळणारा असतो.
२. पूर्णस्पर्धेच्या बाजारात वस्तूची किंमत मागणी आणि पुरवठ्याच्या संयोगातून ठरते.
३. घटत्या सीमांत उपयोगितेच्या सिद्धांताला/नियमाला कोणतीही गृहीतके नाहीत.

प्र.५ पुढील उतारा, आकृती आणि तक्ता अभ्यासून पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) ०८

अ पुढील उतारा वाचून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

ग्राहकाचे वर्तन म्हणजे ; ग्राहक त्याची संसाधने जसे पैसा, वेळ, श्रम इ. उपभोगावर कसे खर्च करतो. ग्राहकाची मानसिकता, सामाजिक आणि आर्थिक परिस्थिती इ. घटकांचा परिणाम ग्राहकाच्या खरेदी करण्याच्या सवयी आणि पसंतीक्रम यावर होत असतो. आपले पसंतीक्रम आणि आपले अंदाजपत्रक म्हणजेच खर्च करण्याची क्षमता यानुसार वस्तू आणि सेवांच्या उपभोगातून जास्तीतजास्त उपयोगिता मिळविणे हे ग्राहकांचे मुख्य उद्दिष्ट असते. ग्राहक जेव्हा आपल्या मर्यादीत उत्पन्नातून जास्तीतजास्त उपयोगिता मिळवितात तेव्हा ग्राहकाचा समतोल होतो. उपयोगितेच परिणाम मागणी आणि खरेदी क्षमतेवर होत असतो. त्यामुळे उपयोगिता संकल्पना सजून घेतल्यास ग्राहक पसंती आणि बाजारातील बदलत्या प्रवृत्ती सहज समजू शकतात.

प्र.१. ग्राहक वर्तन म्हणजे काय? ०१
प्र.२. उपयोगिता संकल्पना समजून घेणे का महत्वाचे आहे? ०१
प्र.३. आर्थिक दृष्टीकोनातून ग्राहक संतुलन स्पष्ट करा. उत्पन्नात बदल झाल्यास वास्तविक जीवनात त्याचा ग्राहक संतुलनावर कसा परिणाम होतो? ०२

ब

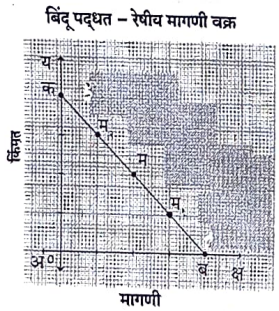

आकृतीचा अभ्यास करून पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. ०४
सूचना: अब हा रेषाखंड ८ सेमी चा आहे
प्र.१. मबिंदूवर मागणीची लवचिकता काढा आणि आकृती काढा. (०२)
प्र.२. क बिंदूवर असणारी मागणीची लवचिकता ओळखा आणि लिहा. (०१)
प्र.३. म२ बिंदूवर असणारी मागणीची लवचिकता ओळख आणि लिहा (०१)

क तक्ता अभ्यासून पुढील प्रश्न सोडवा.

वस्तू	अ	ब	क	ड
किंमत२००५ (₹)	६	१६	२४	४
किंमत२०१० (₹)	८	१८	२८	६

प्र.१. मुळ वर्षातील किमतींची बेरीज करा. (०१)
प्र.२. चालू वर्षातील किमतींची बेरीज करा. (०१)
प्र.३. दिलेल्या आकडेवारी वरून किंमत निर्देशांक काढा. (०२)

प्र.६ सविस्तर उत्तर लिहा (कोणतेही एक) ०८

१. मागणीचा नियम / सिद्धांत स्पष्ट करा.
२. स्थूल / समग्र अर्थशास्त्राची वैशिष्टे लिहा.

Date :- 26 OCT 2024 Navkonkan Education Society' Roll No :-

D. B. J. College Chiplun

Terminal Exam - 2024 -2025

Std. -XII Arts

Time:- 2.30 Hrs. Sub – Hindi Page :-4 Max Marks - 50

प्रश्न १ (अ) निम्नलिखित पठित गद्यांश पढ़कर दी गई सूचनाओ के अनुसार कृतिया किजिए :- [6]

एक अच्छी सहेली के नाते तुम उसकी पारिवारिक पृष्ठभूमि का अध्ययन करो | अगर लगे कि वह अपने परिवार से कटी हुई है तो उसकी इस टूटी कड़ी को जोड़ने का प्रयास करो | जैसे तुम मुझे पत्र लिखती हो, उससे भी कहो., वह अपनी मा को पत्र लिखे | अपने घर की, भाई – बहनों की बातों में रुचि ले | अपनी समस्याओं पर मा से खुलकर बात करे और उनसे सलाह ले | यदि उसकी मा इस योग्य न हो तो वह अपनी बडी बहन या भाभी से निर्देशन ले | यह भी संभव न हो तो अपनी किसी समझदार सहेली या रिश्तेदार को ही राजदार बना ले | घर में किसी से भी बातचीत का सिलसिला जोडकर वह अपनी समस्या से अकेले जुझने से निजात पा सकती है | नही तो तुम तो हो ही | एसे समय वह तुम्हारी बात न सुने , तुम्हे झटक दे , तब भी उसकी वर्तमान मनोदशा देखकर तुम्हे उसकी बात का बुरा नही मानना है | उसका मूड देखकर उसका मन टटोलो और उसे प्यार से समझाओ |

एक शुभचिंतक सहेली के नाते एसे समय तुम्हे उसे इसलिए अकेला नही छोड देना है कि वह तुम्हारी बात नही सुनती या तुम्हारी बात का बुरा मानती है | तुम साथ छोड दोगी तो वह और टूट जाएगी | अकेली पडकर वह उधर ही जाने के लिए कदम बढा लेगी , जिधर जाने से तुम उसे रोकना चाहती हो | यही पर तुम्हारे धैर्य और संयम की परीक्षा है |

(1) संजाल पूर्ण किजिए :- (2)

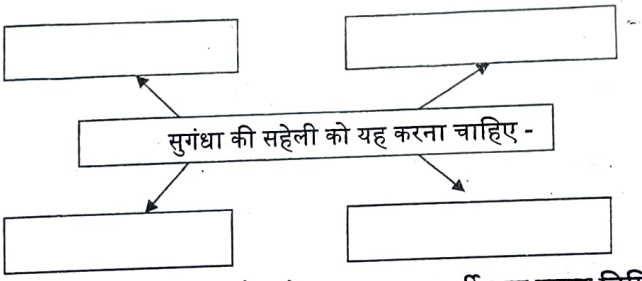

(2) निम्नलिखित शब्दो के लिए गद्यांश में आए हुए समानार्थी शब्द ढूढ़कर लिखिए : (2)

(१) कोशिश = _____ (२) छुटकारा = _____

(२) सखी = _____ (४) प्रेम = _____

(3) ' युवा पिढी किस ओर ' इस विषय पर 40 ते 50 शब्दों में अपना मत लिखिए | (2)

प्रश्न 1 (आ) निम्नलिखित किसी दो प्रश्नो के उत्तर प्रत्येकी लगभग 60 से 80 शब्दों में लिखिए | [6]

(1) 'सुनो किशोरी' पाठ के आधार पर रूढि – परंपरा तथा मुल्यों के बारे में लेखिका के विचार स्पष्ट किजिए |

(2) बैजू बावरा संगीत का सच्चा पुजारी है इस विचार को स्पष्ट किजिए |

(3) निराला जी की चारित्रिक विशेषताऐ लिखिए |

प्रश्न 2 (अ) निम्नलिखित पदयांश पढकर सूचना के अनुसार कृतिया पूर्ण किजिए :- [6]

बल नहीं होता सताने के लिए ,
वह है पीड़ित को बचाने के लिए |
बल मिला है तो बल बनो सबके ,
उठ पड़ो न्याय दिलाने के लिए |
जिसको मंजिल का पता रहता है ,
पथ के संकट को वही सहता है |
एक दिन सिद्धि के शिखर पर बैठ ,
अपना इतिहास वही कहता है |

(1) कृति पूर्ण किजिए :- (2)

(1) बल इसके लिए होता है -

(2) जिसे मंजिल का पता रहता है , वह यह करता है –

(2) निम्नलिखित शब्दों के उपसर्गयुक्त शब्द तैयार कर उनका अर्थपूर्ण वाक्यों में प्रयोग किजिए : (2)

(i) बल - _____

(ii) न्याय - _____

(3) 'मानव सेवा ही सच्ची सेवा है' इस विषय पर 40 से 50 शब्दों में अपने विचार किजिए| (2)

प्रश्न 2 (आ) निम्नलिखित मुद्दो के आधार पर 'नवनिर्माण' कविता का रसास्वादन किजिए:- [6]

(i) रचनाकार का नाम (1)

(ii) पसंद की पंक्तिया (2)

(iii) पसंद के कारण (2)

(iv) कविता का केंद्रीय भाव (1)

<u>अथवा</u>

'गुरुनिष्ठा और भक्तिभाव से ही मानव श्रेष्ठ बनता है' इस कथन के आधार पर 'गुरुबानी' कविता का रसास्वादन किजिए | [6]

प्रश्न 3 (अ) निम्नलिखित काव्य पंक्तिया पढकर सूचना के अनुसार कृतिया पूर्ण किजिए :- [6]

द्वारिका की युद्धोन्मत्त सेनाए गुजर रही है
मान लिया कि कनु तेरा
सर्वाधिक अपना है
मान लिया कि तू
उसके रोम – रोम से परिचित है

मान लिया कि ये अगणित सैनिक
एक – एक उसके है :
पर जान रख कि ये तुझे बिलकुल नहीं जानते
पथ से हट जा बावरी

यह आम्रवृक्ष कि डाल
उनकी विशेष प्रिय थी
तेरे न आने पर
सारी शाम इसपर टिक
उन्होने वंशी में बार – बार
तेरा नाम भरकर तुझे टेरा था -
आज यह आम की डाल
सदा – सदा के लिए काट दी जाएगी
क्योंकि कृष्ण के सेनापतियों के
वायुवेगगामी रथो की
गगनचुंबी ध्वजाओं में
यह नीची डाल अटकती है

(1) उत्तर लिखिए :- (2)

(i) कनु सबसे ज्यादा इसका है _____

(ii) राधा इसके रोम रोम से परिचित है _____

(iii) अगणित सैनिक इसके है _____

(iv) राधा को ये बिलकुल नही पहचानते _____

(2) आकृति पूर्ण किजिए :- (2)

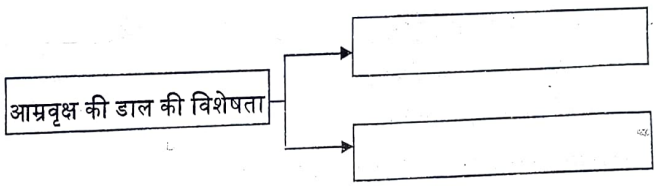

(3) प्राचीन काल एवं आधुनिक काल की सेनाओं के बारे में 40 से 50 शब्दों में अपने विचार व्यक्त किजिए | (2)

प्रश्न3(आ) निम्नलिखित प्रश्नो में से किसी एक प्रश्न का उत्तर लगभग 80 से 100 शब्दों में लिखिए:- [4]

(1) राधा की दृष्टिसे जीवन की सार्थकता बताइए |

(2) कवि ने राधा के माध्यम से आधुनिक मानव की व्यथा को शब्दबद्ध किया है इस कथन को स्पष्ट किजिए |

प्रश्न 4 निम्नलिखित में से किन्ही छः पारिभाषिक शब्दों के लिए हिंदी शब्द लिखिए :- [6]

(i) Balance (ii) Action (iii) Antibiotics (iv) Graphic Table
(v) Announcer (vi) Expert (Vii) Deduction (Viii) Warning

प्रश्न 5 (अ) निम्नलिखित वाक्यों का कोष्टक में दी गई सूचनाओं के अनुसार काल परिवर्तन किजिए| (4 में से 2) [2]

(i) मुकदमा दरबार में पेश होता है | (सामान्य भूतकाल)

(ii) जार्ज बनाड शा का एक पैराग्राफ में पढ रहा था | (पूर्ण वर्तमानकाल)

(iii) मौसी कुछ नहिं बोल रही है | (अपूर्ण भूतकाल)

(iv) मै इसके परिणाम की प्रतीक्षा करती हूं | (सामान्य भविष्यकाल)

प्रश्न 5 (आ) निम्नलिखित पंक्तियों में उदधृत अलंकारों के नाम पहनचानकर लिखिए | (कोई दो) [2]

(i) सोहत ओढे पीत पट श्याम सलोने गात |
मनों निलमणि शैल पर , आतप पदयो प्रभात ||

(ii) पडी अचानक नदी अपार |
घोडा उत्तरे कैसे पारा ||
राणा ने सोचा इस पार |
तब तक चेतक था उस पार ||

(iii) करत – करत अभ्यास के , जडमति होत सुजान |
रसरी आवत जात है , सिल पर पडत निसान ||

(iv) चरण – कमल – सम – कोमल |

प्रश्न 5(इ) **निम्नलिखित पंक्तियों में उदधृत रस पहचानकर उनके नाम लिखिए | (कोई दो)** [2]

(1) समदरसी है नाम तिहारो, सोई पार करो,
एक नदिया इक नार कहावत , मैला नीर भरो,
एक लोहा पूजा में राखत, एक घर बधिक परो,
सो दुविधा पारस नही जानत , कंचन करत खरो |

(2) राम के रूप निहारती जानकी
कंकन के नग की परछाई,
यातै सबै सुधि भूलि गई,
कर टेकि नही पल टारत नहि |

(3) बिनु – पग – चलै , सुनै बिनु काना |
कर बिनु कर्म करै, विधि नाना |
आनन रहित सकल, रस भोगी |
बीनु वाणी वक्ता, बड जोगी ||

(4) श्रीकृष्ण के वचन सुन, अर्जुन क्रोध से जलने लगे |
सब शोक अपना भूलकर, करतल युगल मलने लगे |

प्रश्न 5 (ई) **निम्नलिखित मुहावरों का अर्थ लिखकर उचित वाक्यों में प्रयोग कीजिए | (कोई दो)** [2]

(1) जान बख्शना | (2) विवश होना |
(2) जी–जान से काम करना | (4)उगल देना |

प्रश्न 5 (उ) **निम्नलिखित वाक्यों को शुद्ध करके वाक्य फिरसे लिखिए | (कोई दो)** [2]

(1) नीराला जी भी इसी परीवार के सदस्य है |
(2) यह नारा उंच उठे रहता है |
(3) यह तो जिंदगि का अहम फैसाला है |
(4) इसमें ओजोन वीघटन की भी अहम भुमिका है |

Date: 22 OCT 2024

Navkonkan Education Society's Roll No:
D.B.J. College, Chiplun
Std – XII Arts/Commerce
Terminal Examination 2024

Time – 2 1/2 hrs. Subject – Economics Pages: 2 Marks – 50

Note :-
1. All questions are compulsory
2. Figures to the right Indicate full mark of the questions
3. Give tables & diagram wherever necessary

Q1 A Choose the correct option 05

1. Statement indicating consumer equilibrium:
   a)MU is greater than price b)MU is less than price
   c)MU is equal to price d) Price is less than one
   Options: i)a, b and c ii) a and b iii) only c iv) only d
2. The branch of Economics that deals with the allocation of resources.
   a) Micro Economics b) MacroEconomics
   c) Econometrics d) Monetary Economics
   Options: i) only aii) a, b and c iii) a and b iv) None of these
3. The relationship between demand for inferior goods and income.
   a) Directb) Inverse c) Zero d) Direct and inverse
   Option: i) a and c ii) c and d iii) only a iv) only b
4. Homogeneous product is the feature of this market.
   a) Perfectcompetition b) Monopoly c) Monopolistic competition d) Oligopoly
   Options: i) a and cii) a and diii) only aiv) only d
5. Slope of perfectly inelastic demand curve is...
   a) Vertical to X axis b) Parallel to Y axis
   c) Rectangular Hyperbola d)Parallel to X axis
   Options: i) a and b ii) only b iii) only c iv) only d

B Complete the correlation 04

1. Price Index:Inflation :: [ ] :production
2. MacroEconomics:Income Theory :: Micro economics : [ ]
3. Furniture from wood : [ ] : Service of doctors : Service Utility
4. Direct demand : Food :: Indirect Demand : [ ]

C Assertion and Reasoning 01

1 Assertion (A):Degree of price elasticity is one (Ed=1) in the case of Unitary elastic demand
Reasoning (R): Percentage change in demand is equal to percentage change in price
Options: a) (A) is True, but (R) is False
b) (A) is False, but (R) is True
c) Both (A) and (R) are True and (R) is the correct explanation of (A)
d) Both (A) and (R) are True and (R) is not the correct explanation of (A)

Q2 A Identify and explain the concept (AnyTwo) 04

1. Out of 4000 kg of rice the farmer offered to sell 1000 kg of rice in the market at Rs 40 per kg.
2. Ramakant charged higher fees at computer training centers in urban areas and lower fees at computer training centers in rural areas.
3. Salma purchased sweater for her father in winter season

B Distinguish between (AnyTwo) 04

1. Increase in Demand and Decrease in Demand
2. Partial equilibrium and General Equilibrium
3. Income Elasticity of Demand and Cross Elasticity of Demand

Q3 **Answer the following (Any Two)**

1. Explain the concepts; Total Cost and Average Cost.
2. Write any four features of Monopolistic Competition Market.
3. Explain any four factors influencing elasticity of demand.

Q4 **State with reason whether you agree or disagree with the following statement. (Any Two)**

1. Supply curve of labouris backward bending.
2. Under perfect competition market price is determined by the interaction between demand and supply.
3. Law of DMU has no assumptions.

Q5 **Study the passage, table, figure and answer the questions given below. (Any Two)**

A Read the passage and answer the following question.

Consumer behavior refers to how individuals make decisions to allocate their resources such as time, money andefforts on consumption. Consumer behavior explores the psychological, social and economic factors that influence buying habits and preferences of the consumers. Consumer aim to maximize their utility derived from goods and services, balancing their preferences and budget constraints. Equilibrium occurs when a consumer maximizes their utility with given limited budget and achieve balance between budget and constraints. Utility affects the demand pattern and purchasing behavior. Hence understanding utility helps predict consumer preference and market trends.

Q1. What is meant by Consumer behavior?
Q2. Why is understanding utility important?
Q3. Explain consumer equilibrium in Economic term. And how changes in income effects on consumer equilibrium in real life?

B

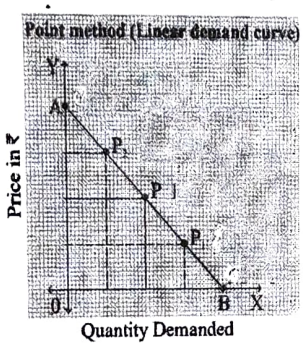

Read the figure/diagram and answer the following questions.
Note: Segment AB is of 8cm.
Q1. Calculate the elasticity of demand at point P and draw the diagram.
Q2. Identify the elasticity of demand at point A.
Q3. Identify the elasticity of demand at point P_2.

C Read the table and answer the following.

Commodity	A	B	C	D
Price in 2005(₹)	6	16	24	4
Price in 2010(₹)	8	18	28	6

Q1. Do the sum total the prices of the base year.
Q2. Do the sum total of the prices of the current year.
Q3. Calculate Price Index Number from the given data.

Q6. **Answer in detail (Any One)**

1. Explain Law of Demand.
2. Write the features of macroeconomics.

Date: 24/10/24

Navkonkan Education Society's
D.B.J.College Chiplun
Std. XII Sci/Com/Arts
First Term Exam, 2024-25
Sub English

Roll no.

Pages: 4 Marks: 50

Time: 2hrs.30min

Q1.A Read the given extract and complete the activities given below 12

"Stop", said the other. "I don't want all that. Shall I succeed in my present search or not? Answer this and go if there is no. I will not let you go till you disgorge all your coins". The astrologer muttered a few incantations and replied: "All right. I will speak. But will you give me a rupee if what I say is convincing?"

After a good deal of haggling the other agreed. The astrologer said: "You were left for dead. Am I right?"

"Ah, tell me more."

"A knife has passed through you once?" said the astrologer.

"Good fellow!" He bared his chest to show the scar. "What else?"

"And then you were pushed into a well nearby in the field. You were left for dead.

"I should have been dead if some passer-by had not chanced to peep into the well," exclaimed the other, overwhelmed by enthusiasm.

"When shall I get at him?" He asked, clenching his fist.

"In the next world," answered the astrologer. "He died four months ago in a for-off town. You will never see any more of him.The other groaned on hearing it.

The astrologer proceeded: "Guru Nayak"

"You know my name!" the other said, taken aback.

"As I know all other things. Guru Nayak, listen carefully to what I have to say. Your village is two days' journey due north of this town. Take the next train and be gone. I see once again great danger to your life if you go from home.

He took out a pinch of sacred ash and held it to him."Rub it on your forehead and go home. Never travel southward again, and you will live be a hundred.

"Why should I leave home again?" The other said reflectively. "I was only going away now and then to look for him and to choke out his life if I met him." He shook his head regretfully. "He has escaped my hands. I hope at least he died as he deserved. "Yes," said the astrologer. "He was crushed under a lorry. The other looked gratified to hear it.

A1 Rewrite the following sentences and state whether they are True or False: 2

(1) The name of the astrologer was Guru Nayak.

(2) A passer-by had saved the other man.

(3) The astrologer took out a pinch of salt and held it to the other man.

(4) A knife had passed through the other man long ago.

A2 The other man looked gratified because..... (Choose two correct alter-natives from the following): 2

(a)His enemy was going to meet him in his own village.

(b) The astrologer told him that his enemy was crushed under a lorry.

(c) His enemy died as he deserved.

(d) The man could find the wise astrologer.

A3The astrologer suggested the other man never to travel southward again: Guess and write the purpose behind the astrologer's suggestion. 2

A4Presence of mind is very essential to overcome the problematic situations. Share your experience where you could have handled your situation by using your presence of mind. 2

A5 Language study: 2

1) He shook his head regretfully.(Choose the correct alternative to get the Present Perfect Tense form of the given sentence).

(a) He shakes his head regretfully.
(b) He has shaken his head regretfully.
(c) He had shaken his head regretfully.
(d) He will shake his head regretfully.

(c) I will shut my mouth.

(d) I'll not speak.

A6. Find and write the words which have similar meaning for the following from the extract

(a) bargaining (b) surrender under pressure

(c) made a low sound of distress (d) to look cautiously

Q.2 (A) Read the given extract and complete the activity given below:(10 Marks)

Afoot and light-hearted I take to the open road

Healthy, free, the world before me,

The long brown path before me leading wherever I choose.

Henceforth I ask not good fortune, I myself am good fortune.

Henceforth I'll whimper no more, postpone no more, need nothing,

Done with indoor complaints, libraries,querulous criticisms,

Strong and content I travel the open road.

The earth, that is sufficient,

I do not want the constellations any nearer,

I know they are very well where they are,

I know they suffice for those who belong to them.

(Still here I carry my old delicious burdens.

I carry them, men and women.

I carry them, with me wherever I go,

I swear it is impossible for me to get rid of them,

I am fill'd with them, and will fill them in return.)

A1. Complete the web diagram with the help of the extract.

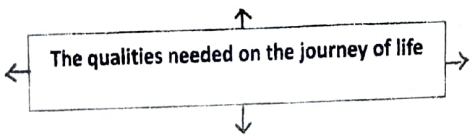

A2. Analyse the line-"I ask not good fortune, I myself am good fortune."

A3. One should always keep moving in his/her life. Give your opinion about this statement.

A4. Identify and explain the figure of speech in the following line.

"Still here I carry my old delicious burdens"

A5. Complete the given lines using your imagination. Use proper rhyming words.

There is no way leading back.

I move forward

.....

.....

Q.2 B Writethe poetic appreciation of the extract given below with the help of the given Points.

About the Poem, Poet and title

Form of the poem, theme and its significance

Inspirational Values

Your opinion about the poem

Q.1 B1. Language Study – Do as directed (04)

1) He said to her, "Give me a glass of water." (Rewrite the sentence using indirect speech.) (01)
2) I was amazed. (Make it exclamatory sentence.) (01)
3) As soon as the leaf fell from the tree, the wind swept it away. (01)
(Rewrite using No sooner... than)

B2 Spot the error and rewrite correct sentence. (01)
He prescribe medicine along with a few exercises to his patients.

Man's estrangement from a man-made world

Q.3 Complete the activities as per the instructions given below.

(A) Attempt 'Any one' of the following activities: 04

(1) Drafting Virtual Message:

You think of attending a programme on Environment Protection at your college. At the same time you find it difficult to meet your friend whom you have promised. Write a message to your friend convincing about the same.Draft this message in about 100-150 words specifying your own benefits to attend the programme.

OR 04

(2) Statement of Purpose:

...of the streams of your own choice, either arts,

father travels on the late evening train
nding among silent commuters in the yellow light
burbs slide past his unseeing eyes
his shirt and pants are soggy and his black raincoat
ined with mud and his bag stuffed with books is
lling apart.
his eyes dimmed by age
rude homeward through the humid monsoon night.

Now I can see him getting off the train
Like a word dropped from a long sentence.
He hurries across the length of the grey platform,
His chappals are sticky with mud, but he hurries onward.
Crosses the railway line, enters the lane.
Home again, I see him drinking weak tea,
Eating a stale chapati, reading a book.
He goes into the toilet to contemplate
Man's estrangement from a man-made world

Q.3 Complete the activities as per the instructions given below. 12

(A) Attempt 'Any one' of the following activities: 04

(1) Drafting Virtual Message:

You think of attending a programme on Environment Protection at your college. At the same time you find it difficult to meet your friend whom you have promised. Write a message to your friend convincing about the same.Draft this message in about 100-150 words specifying your own benefits to attend the programme.

OR

04

(2) Statement of Purpose:

You wish to pursue your graduation at a reputed university in any of the streams of your own choice, either arts, science, commerce or management, medical, engineering or any other degree you have in your mind. You have fixed your career goals and also have similar background to achieve your dreams.Write a 'Statement of Purpose', as a part of your application process to get admission at a university of your choice.

OR

04

(3) Group Discussion:

Sahil, Aniket, and Aliya have recently discussed on a topic 'Social media affecting teenager's life'. Draft this group discussion in the form of dialogues on this topic. 04

Q.3 (B) Attempt any ONE of the following:

(1) Email Writing:

You have planned a family trip to South India. You need a leave for eight days. Write an email in a proper format with all its supporting details you wish to include convincing and getting your leave approved. (100 to 150 words)

OR

04

(2) Report Writing:

Imagine your college recently observed a "Health and fitness" awareness week. You are the editor of the notice board column. Write a report in about 100/150 words on the happenings of the awareness week and all the observations, adding all the required information and details witnessed and experienced.

OR

04

(3) Interview Question:

Your college has arranged an interview of a social worker. You are given the responsibility of conducting it. Frame 8-10 questions for an interview with the help of the following points.

Decision
Inspiration
Idol
Problems
Support

Name of the interviewee	
Area of success	
Venue, Date	
Duration	

Any special experience

Goals

Awards

Message

OR

Q.3 (C) Attempt any ONE of the following: 04

(1) Speech Writing:

On the occasion of Reading Inspiration Day, (WachanPrerana Din) you are going to deliver a speech. Draft the speech in about 200-250 words. You may use the following points.

Need and importance of reading – a sea of knowledge – reading can give thorough (deep) knowledge

OR

(2) Comparing: 04

Imagine, you are given an opportunity and responsibility to compere a programme at your college based on "Developing reading habits". As a compere, draft the required script to decide on the flow of the overall programme. You make take help of the given hint:(Welcome, introduction, felicitation, speakers, guests, students' presentation, presidential address, vote of thanks)

OR

(3) Expansion of Idea:Expand the following idea with the help of the points given below in about 200 words.

"Every cloud has a silver lining."

Points- 04

Good patches and bad patches in life- hopes –positive attitude to overcome problems – solutions and remedies- never say die attitude.

Q.4AComplete the following activity as per the instructions given below. 08

(i) Choose the correct alternatives and rewrite the sentences: 02

(a) The novel as a literary genre has a history of about ..... years. [two thousand five hundred, two thousand, five hundred]

(b) The new literature written in the 18th century was characterised by ..... [mystery, fantasy, spirit of realism)

(c) In ..... novel, the surface meaning is different from the symbolic meaning. [Allegorical, Dystopian, Gothic]

(d) ..... has coined the phrase: 'Stream of Consciousness'.[Jane Austen, Virginia Woolf, William James]

(ii) Fill in the blanks and rewrite the sentence. Options are given in a bracket. 02

(epistolary novel, rouge, science fiction, autobiographical, pulp magazine)

1.The ..... novel is based on the life of the author.

2. In the first half of the 20th century a cult of ..... became popular.

3. Frankenstein by Marry Shelly is considered as the first .....

4. The Spanish word 'Picaro' means .....

Q. 4 B Answer the following questions in about 50 words. 04

(i) Explain in brief the theme of the extract from To Sir, With Love'.

(ii) Give the character-sketch of Denham in the extract from To Sir, With Love'.

Date 28/10/2024

Navkonkan Education Society's
D.B.J. College, Chiplun
Terminal Examination2024-2025

Class - XII
Subject :- Marathi

Time :- 2 1/2 Hrs (Pages:- 3) **Marks:- 50**

Roll No. | | | |

कृतिपत्रिकेसाठी सूचना :

- आकलन कृती व व्याकरण यांमधील आकृत्या किंवा चौकटी पेनाने अथवा पेन्सिलीने व्यवस्थित काढाव्यात.
- स्वच्छता, नीटनेटकेपणा व लेखननियमांनुसार लेखन यांकडे जाणीवपूर्वक लक्ष द्यावे.

कृती १ : (अ) खालील उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा. (०६)

खालील चौकट पूर्ण करा.

१. निरागस, आनंदी वृत्तीची असणारी— (०१)

२. आनंदाला आपण पारखे होतो जेव्हा. (०१)

सौंदर्य जसं पाहणाऱ्याच्या दृष्टीत असतं, तसा आनंद घेणाऱ्याच्या वृत्तीत असतो. लहान मुलं निरागस, आनंदी वृत्तीची असतात, म्हणूनच ती आनंद घेण्यात तरबेज असतात. आनंद हा त्यांचा आग्रह असतो, अधिकार असतो. त्यांनी 'हात' केल्यावर चिमणी भुर्रकन उडाली तरी त्यांना केवढा आनंद होतो. किती आतून हसतात ती !

आपण मोठे होतो आणि या छोट्या छोट्या आनंदाला पारखे होतो. आनंदाची हीच तर गंमत आहे. आनंद छोट्या छोट्या गोष्टींतच असतो. आपण मात्र तो मोठ्या गोष्टींत शोधत असतो. आयुष्यात अशा मोठ्या गोष्टी, आनंदाचे मोठे प्रसंग कितीसे येतात? तेव्हाच आनंद घ्यायचा आणि बाकी आयुष्य काय नुसतं रेटत राहायचं? आनंद कणाकणानं टिपायचा असतो. क्षणाक्षणानं घ्यायचा असतो. आपल्याला मात्र तो टनाटनानं हवा असतो. 'खाईन तर तुपाशी, नाहीतर उपाशी.' तिथंच सगळं चुकतं.

निसर्गात तर काय आनंद भरून राहिलेला आहे. 'देता किती घेशील दो कराने', अशीच अवघी परिस्थिती आहे. हिवाळ्यातल्या कोवळ्या उन्हाचा आनंद, श्रावणातली रिमझिम अंगावर झेलण्यातला आनंद, चांदण्या रात्री भटकण्यातला आनंद.. झाडांचे नुसते आकार पाहात हिंडलं, तरी थक्क व्हायला होतं. हिरव्या रंगाच्या नुसत्या छटा पाहात राहिलं तरी भान हरपतं. बदलत्या प्रकाशात त्या बदलताना न्याहाळत बसलं, तर वेडं व्हायला होतं. साक्षात निसर्ग ज्यांना आनंद देऊ शकत नाही, त्यांनी आयुष्यातील आनंदाला विसर्ग दयावा, हेच बरं.

३. 'निसर्गात आनंद भरून राहिला आहे.' हे तुमच्या अनुभवातून स्पष्ट करा. (०४)

किंवा

सौंदर्य जस पाहणाऱ्याच्या दृष्टीत असतं, तसा आनंद घेणाऱ्याच्या वृत्तीत असतो. या विधानबाबत तुमचे मत लिहा.

ब) खालील उताऱ्याच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा. (०६)

१. लेखकांनी योजलेल्या कारगिल प्रवासाचे टप्पे— (०१)

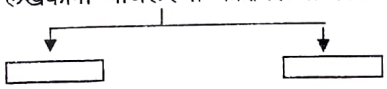

२. मृत्यूला आव्हान देणारी _____ (०१)

एका पर्यटकाच्या नजरेतून सुरू केलेला सात दिवसांचा प्रवास—लेह, नुब्राव्हॅली, पँगाँग लेक आणि सरतेशेवटी द्रास, कारगिल ! आता शेवटचा टप्पा शिल्लक होता. कारगिल आणि द्रास ! सोबत असलेला लडाखी ड्रायव्हर स्टानझिन पाच वर्षांपूर्वी घडलेल्या कारगिल युद्धाच्या आठवणींना उजाळा देत होता. गाडी पुढे जात होती. आम्ही द्रासला पोहोचलो. शासकीय विश्रामगृहात दोन खोल्या मिळाल्या.

सकाळी उठून लांबूनच दिसणाऱ्या टायगर हिलच्या सुळक्यांचं दर्शन घेतलं. थोड्याफार मिळालेल्या माहितीमुळे १९९९ साली इथे काय उत्पात घडला असेल, ह्या कल्पनेनंही अंगावर काटा आला. नि:शब्द अवस्थेतच तोलोलिंगच्या पायथ्याशी बांधलेल्या 'ऑपरेशन विजय'च्या स्मारकापर्यंत पोहोचलो. समोर दिसणारा तोलोलिंग, डावीकडे नजर गेली, की दिसणारा रौकीनॉब, हंप, इंडिया गेट, थ्री पिपल, टायगर हिलचा सुळका, त्याच्या बाजूचा पॉईंट ४८७५ —भारतीय जवानांनी काबीज केलेल्या शिखरांची रांग. होय, याच मातीतून धूळ अंगावर घेत उंच १६००० फुटांवर बर्फाच्छादित शिखरांवर, शत्रूच्या तोफा पहाडावरून आग ओकत असताना ह्या भयाण पर्वतांवर आमचे धैर्यधर अथक चढत राहिले होते.

मृत्यू समोर दिसत असतानाही त्याच्या जबड्यात हात घालून मृत्यूलाच आव्हान देणारी बावीसतेवीस वर्षांची तेजोमय स्फुल्लिंग होती ती ! ज्यांना आशीर्वाद दयायचे, त्यांच्यासमोर नतमस्तक होऊन सलामी देणं किती कष्टप्रद आहे, ह्याची जाणीव झाली. थरथरत्या हातांनी, डबडबलेल्या डोळ्यांनी त्या स्मारकाला सलाम केला.

३. भारतीय सैनिकांच्या पराक्रमाबद्दल तुमचे मत लिहा. (०४)

किंवा

मृत्यूलाच आव्हान देणारी २२–२३ वर्षांची तेजोमय स्फुल्लिंग होती ती' यातून तुम्हाला समजलेला अर्थ लिहा.

कृती २ : (अ) खालील कवितेच्या आधारे सूचनेनुसार कृती सोडवा. (०६)

१) खालील वर्णनासाठी कवितेत आलेले शब्द लिहा. (०२)

य)हिरवीगार पिके– [ ]

ग) लाल कणीदार माती [ ]

२) दृष्टी आणि पाऊलखुणा यासाठी काव्यात आलेले शब्द लिहा. (०२)

[ ] [ ]

रे थांब जरा आषाढघना
बघुं दे दिठी भरुन तुझी करुणा
कोमल पाचूंची हीं शेतें
प्रवाळ मातीमधलीं औतें
इंद्रनीळ वेळूंचीं बेटें
या तुझ्याच पदविन्यासखुणा
रोमांचित ही गंध–केतकी
फुटे फुलीं ही सोनचंपकी
लाजुन या जाईच्या लेकी
तुज चोरुन बघती पुन्हापुन्हा
उघड गगन, कर घडिभर आसर
आणि खुलें कर वासरमणि–घर
वाहूं दे या तव किमयेवर
कोवळया नव्या हळदुव्या उन्हा

३) आषाढ महिन्यातील निसर्गसौंदर्याचे वर्णन तुमच्या शब्दांत १२ ते १५ ओळीत करा. (०४)

ब) सूचनेनुसार कृती सोडवा. (०२)

ऊस लावते, बेणं दाबते
बाई दाबते
नाही बेणं गं, मन दाबते
बाई दाबते **या ओळींचा आशयसौंदर्य लिहा.**

किंवा

राहती माझ्यासवें ही आसवें गीतांपरी;
हे कशाचें दुःख ज्याला लागला माझा लळा! **या ओळींचा अर्थ लिहा.**

कृती ३ सूचनेनुसार कृती सोडवा. (०४)

१. कथा सर्वांना हवीहवीशी वाटते कारण ..... (०१)

२. कथेच्या माध्यमातून रूजवला जाणारा विचार– [ ] (०१)

मराठी कथा विलक्षण मनोरंजक आहे. तिची खुमारीच मोठी न्यारी आहे. मराठीत सर्वात जास्त वाचला जाणारा साहित्यप्रकार म्हणजे 'कथा' होय. दिवाळीअंकांमध्ये कथेला मानाचे पान दिले जाते. ते तिच्या मनोरंजकता या वैशिष्टयामुळे. आबालवृद्ध कथा सांगण्याचा आणि ऐकण्याचा आनंद मनमुराद लुटतात. तो तिच्या या मनोरंजकतेमुळेच. मनोरंजनाची कितीतरी अत्याधुनिक साधने– उदा., टी. व्ही. वगैरे खूप नंतर उदयास आली; पण पहिला मान कथेचाच. कथा सर्वांनाच हवीहवीशी वाटते याचे कारण तिच्या मनोरंजकतेत दडले आहे. मुले तर गोष्ट सांगण्यासाठी भंडावून सोडतात. मोठी माणसेही याला अपवाद नसतात. माणूस गोष्टीवेल्हाळ झाला तो तिच्या 'मनोरंजकता' या वैशिष्टयामुळेच.

मनोरंजकतेप्रमाणेच मनावर संस्कार करण्याचीही जबरदस्त ताकद कथेत असते. कथेच्या माध्यमातून 'मूल्यविचार' रुजवता येतात. कथा प्रेरणा, स्फूर्ती, बोध, ज्ञान देते. मानवता, सत्य, समता, न्याय, स्वातंत्र्य, बंधुभाव, औदार्य, धैर्य, श्रमनिष्ठा, संवेदनशीलता, दया, सहकार्य अशा कितीतरी मूल्यांचा संस्कार कथा करते. मानवी मूल्यांची कदर करणारी आदर्श व्यक्तिमत्त्वे कथावाङ्मयात जागोजागी आढळतात. सामान्य माणूस प्रसंगी आभाळाएवढा मोठा कसा होऊ शकतो. हे एखादया बोधकथेच्या माध्यमातून वाचकांच्या मनावर ठसवता येते. या संस्कारक्षमतेच्या वैशिष्टयामुळेच तर कथेतून सद्गुणांचे पाथेय देता येते.

३. मनोरंजकतेप्रमाणे मनावर संस्कार करण्याची जबरदस्त ताकद कथेत असते' या विधानाबाबत तुमचे मत १० ते १२ ओळीत लिहा. (०२)

कृती ४ अ) थोडक्यात उत्तर लिहा (कोणतेही एक) (०२)

१. मुलाखतीचे हेतू तुमच्या शब्दांत स्पष्ट करा.

२. माहितीपत्रक म्हणजे काय ते थोडक्यात स्पष्ट करा.

ब) दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे कृती सोडवा. (कोणतेही एक) (०४)

१. मुलाखत कशी घ्यावी ते पुढील मुद्यांच्या आधारे लिहा.

मुलाखतीचा आरंभ ------मुलाखतीचा मध्य --------मुलाखतीची रंजकता-------आकर्षक समारोप

२. खालील मुद्द्यांच्या आधारे 'माहितीपत्रकाबद्दल माहिती लिहा.

माहितीपत्रक म्हणजे ----माहितीपत्रकाचे स्वरूप-----ग्राहकाने लक्ष वेचून घेणारे साधन-----माहितीपत्रकाची गरज-----माहितीपत्रकाची क्षेत्रे.

(१०)

कृती ५ सूचनेनुसार कृती करा. (०१)

१) (उद्गारवाचक **वाक्य ओळखा)**

अ) किती गडगडात झाला काल रात्री!

ब)तू नियमित अभ्यास करावास.

क) हे सारे आपल्याला जमेल का? (०१)

२) भारतीय क्रिकेट संघ पराभूत झाला नाही. (होकारार्थी करा) (०१)

३) 'यथाशक्ती' या शब्दातील समास ओळखा.

अ)अव्ययीभाव समास ब)व्दिगू समास क) द्वंदव समास (०१)

४) 'त्रिभुवन' या शब्दातील समास ओळखा.

अ)द्वंदव समास ब) व्दिगू समास क) कर्मधारय (०१)

५) माणसाने वेगाला आवरावे': या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

अ) कर्मणी प्रयोग ब) भावे प्रयोग क) कर्तरी प्रयोग (०१)

६) समिर चित्र रंगवता. या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

अ) कर्मणी प्रयोग ब) भावे प्रयोग क) कर्तरी प्रयोग (०२)

७) समानार्थी शब्द लिहा.

अ) उचित— ब) सोहळा— (०२)

८) वाक्यप्रचाराचा अर्थ सांगून वाक्यात उपयोग करा.

गळा कापणे —

कृती ६पुढीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर ३०० शब्दात निबंध लिहा. (१०)

१. मी पाहिलेला क्रिकेटचा सामना.

२. माझा आवडता समाजसुधारक.

३. युग इंटरनेटचे

४. माणूस बोलणे विसरला तर...

५. पुरग्रस्ताची कैफियत / कहाणी.